

Veřejný ochránce práv
JUDr. Pavel Varvařovský

V Brně dne 18. dubna 2013
Sp. zn.: 9/2008/NZ/MLU

Vážená paní ministryně,

obracím se na Vás ve věci týkající se poskytování sociálních služeb, lépe řečeno poskytování služeb takové povahy, pro které zákon o sociálních službách předepisuje registraci na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb. Jedná se o téma, které sleduji od roku 2012 a ve vztahu k Ministerstvu práce a sociálních věcí tak navazuji na komunikaci s ministrem Jaromírem Drábkem (dopis Dr. Ing. Jaromíra Drábka ze dne 27. srpna 2012, č.j. 2012/68429-222/1).

Abych Vás osobně blíže uvedl do problému, vysvětlím, že reaguji na konkrétní poznatky, jež jsem učinil při provádění systematických návštěv zařízení pro seniory.¹ Návštěv zařízení, jež na základě kombinace živnostenských oprávnění poskytovala ubytování, stravu a péči seniorům, a to se zaměřením na osoby trpící demencí a Parkinsonovou chorobou. Jsem si jist, že špatná kvalita poskytovaných služeb (posuzováno kritériem lidské důstojnosti) souvisí s povahou daných subjektů, jež se vyznačuje právě i nerespektováním právní úpravy sociálních služeb. Považuji za naprosto nezbytné, s ohledem na bezpečnost a důstojnost klientů, zachovat regulaci a kontrolu, jež stanoví zákon o sociálních službách,² pro provozování činností, jež reagují na tak závažné sociální situace, jaké vyžadují péči jiné fyzické osoby.

Nyní vydávám Stanovisko k poskytování sociální péče na základě živnostenského oprávnění, a to na základě svých poznatků, a rovněž po prostudování vyjádření ministra práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu (dopis náměstka Bedřicha Dandy ze dne 29. srpna 2012). Shrnu jsem v něm svůj postoj k problematice poskytování sociální péče bez registrace k poskytování sociálních služeb a v závěru formuluji návrhy opatření k nápravě současného stavu. Podle mého názoru totiž lze mít pochybnosti o tom, zda určité jednání, které bez pochybností naplňuje znaky správního deliktu poskytování sociálních služeb bez oprávnění k jejich poskytování (ustanovení § 107 odst. 1 zákona o sociálních službách), představuje či nikoli legální provozování živnosti volné. Především co se týká činností podřaditelných pod sociální péči. Jedná se o otázku předcházející efektivnímu postihování uvedeného jevu na úrovni trestní.

V této souvislosti žádám, aby Ministerstvo práce a sociálních věcí metodicky usměrnilo postup krajských úřadů při postihování správního deliktu poskytování sociální služby bez náležitého oprávnění, a to jednak specifikováním skutečností, jež

¹ Jako národní preventivní mechanismus provádím systematické návštěvy míst, v nichž se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na osobní svobodě. V případě zařízení pro seniory omezení na svobodě plyne z jejich závislosti na poskytované péči. Typicky se jedná o domovy pro seniory, či domovy se zvláštním režimem.

² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

mají být vyhodnocovány jako vzbuzující podezření a vedoucí k prověření povahy poskytovaných služeb, a jednak návodem, jak postupovat při souvisejících kontrolách.

Věřím, že jsou mé argumenty srozumitelné a přesvědčivé. Uvítám Vaši reakci ve lhůtě 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

S pozdravem

JUDr. Pavel V a r v a ř o v s k ý v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Příloha

Stanovisko VOP k poskytování sociální péče na základě živnostenského oprávnění

Vážená paní
Ing. Ludmila Müllerová
ministryně
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčnickém právu 1
128 01 Praha 2

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112